

Ислом Нури

Талайгина даъватчилар мазах ва масхара қилувчилардан шикоят қиласидилар. Агар улар пайғамбарлар ҳаёти ҳақида тафаккур қилиб кўрсалар — улар Аллоҳ яратган энг шарафли бандалар бўлсаларда — улар устидан ҳам мазах қилиниб, кулинганини кўрадилар. Бу эса улар учун тасаллий бўлади. Аллоҳ таоло деди:

(Эй Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам), Биз (сиздан илгари ўтган) ҳар бир пайғамбар учун (ҳам) жиноятчи кимсалардан мана шундай душман(лар) қилганмиз. Роббингизнинг Ўзи етарли Етакчи ва Ёрдамчиdir». (Фурқон: 31);

«Биз аввалгиларга ҳам қанча пайғамбар юборганмиз. Улар ҳам ўзларига келган ҳар бир пайғамбарни масхара қилиб кулган эдилар». (Зухруф: 6, 7);

«(Аллоҳнинг элчиларини ёлғончи қилиб, уларга озор-азият етказадиган) бандаларга ҳасрат-надомат бўлгай! Уларга бирон пайғамбар келмас, магар улар унинг устидан масхара қилиб кулувчи бўладилар». (Ёсин: 30).

Ўз қавмини тўққиз юз эллик йил даъват қилган Аллоҳнинг расули Нуҳ алайҳиссалом ҳам қавми томонидан мазах ва истеҳзо қилинди. Қавми кема ясаётган Нуҳ алайҳиссалом устидан кулиб, масхара қилганини Аллоҳ таоло шундай баён қилди: **«У кемани ясар экан, қачон олдидан ўз қавмидан бўлган** (кофир) **кимсалар ўтсалар, уни масхара қилиб кулдилар.** У деди: «Агар (буғун) сизлар биздан кулсангизлар, яқинда худди сизлар кулганингиз каби биз ҳам сизлар(нинг устингиз)дан куламиз». 39. **«Яқинда кимга шарманда қилгувчи азоб келишини ва кимнинг устига мангум азоб тушишини билиб оласизлар».** (Худ: 38, 39).

Аллоҳ таоло «Мўъминун» сурасининг 24, 25- оятларида уларнинг мана бу сўзларини зикр қилди: «(Шунда) унинг қавмидан кофир бўлган кимсалар: **«Бу ҳам ҳудди сизларга ўхшаган одам. (Фақат) сизлардан устун бўлиб олмоқчи. Агар Аллоҳ (пайғамбар юборишини) оҳоҳласа эди фаришталарни туширган бўлар эди.** Бизлар бу (Нух айтаётган «Аллоҳ Якка-Ягонадир» деган сўз)ни аввалги ота-боболаримиздан эшитган эмасмиз. У (яъни Нух) фақат бир жинни бўлган одамдир. Унга бир (оз) вақтгача кўз тутинглар».

Аллоҳ таоло Ҳуд алайҳис-саломни Од қавмига пайғамбар қилиб юборди. Улар ҳам Ҳуд алайҳиссаломни мазах қилиб: **«Сен бизга, ёлғиз Аллоҳга ибодат қилишимиз ва ота-боболаримиз сифиниб ўтган бутларни тарк қилишимиз учун келдингми? У ҳолда, агар ростгўй кишилардан бўлсанг, бизга ваъда қилаётган нарсангни (яъни Оллоҳнинг азобини) келтиргин-чи?» дедилар.»** (Аъроф: 70);

Улар дедилар: **«Эй Ҳуд, сен бизга** (ўзингнинг пайғамбар эканлигини тасдиқлайдиган) **бирон ҳужжат келтирмадинг.** Бизлар сенинг қуруқ гапинг билан ўз худоларимизни тарк қилгувчи эмасмиз. **Ва бизлар сенга иймон келтиргувчилар** эмасмиз. Бизлар фақат: **«Сени худоларимиздан бири, бир бало (яъни, мажнун) қилиб қўйган», деймиз, холос».** (Ҳуд: 53, 54).

Аллоҳ таоло Солих алайҳис-саломни Самуд қавмига юборди. Улар ҳам айни ишни қилдилар: **«(Шунда) унинг қавмидан бўлган мутакаббир кимсалар бечораларига — уларнинг ораларидағи мўмин бўлган зотларга: «Солиҳни Роббиси тарафидан юборилган пайғамбар деб биласизларми?» дейишиди.** Улар айтдилар: **«Албатта, биз унинг воситасида юборилган нарсага**

(динга) **иймон келтиргувчимиз».** 76-77. Мутакаббир кимсалар эса: «**Биз сизлар иймон келтирган динга кофирмиз», дейишдида, туюни сўйиб юборишиди ва Роббиларининг амридан юз ўгиришиди, кейин: «Эй Солих, агар пайғамбарлардан бўлсанг, бизга ваъда қилган нарсангни** (яъни Аллоҳнинг азобини) **келтир-чи?» дейишди.» (Аъроф: 75 – 77).**

Аллоҳ таоло Лут алайхис-саломни ўз қавмига пайғамбар қилиб юборди. Лут алайхис-салом қавмини бесоқолбозлик ва хотинларни қўйиб эркаклар билан жинсий алоқада бўлишдан қайтарди: «**Қавмнинг жавоби эса фақат мана бундан иборат бўлди:** «**Уларни** (яъни Лут ва тобеъларини) **қишлоғингиздан чиқариб юборинглар!** Чунки улар ҳаддан ортиқ покиза одамлар экан». (Аъроф: 82).

Намл сурасида эса: «**Қавмининг жавоби эса фақат:** «**Лутнинг аҳли-тобеларини қишлоғингиздан** (қувиб) чиқаринглар! **Дарҳақиқат, улар жуда «покиза» кишилардир,** дейишлари **бўлди.**» (Намл: 56).

Шуайб алайхис-саломни ҳам қавми мазах ва истеҳзо билан кутиб олди. У эса сабр қилиб, савобни Аллоҳдангина умид қилди. Аллоҳ таоло у қавм ҳақида шундай деди: «**Улар** (масхара қилиб) **дедилар:** «**Эй Шуайб, бизлар ота-боболаримиз ибодат қилиб келаётган бутларни тарк қилишимиз кераклигини ёки ўз мол-мулкимиизда ўзимиз хохлагандек тасарруф қилмаслигимиз кераклигини сенга ўқиётган намозинг буюрмоқдами?** Ҳақиқатан, сен жуда «**кўнгилчан**» ва «**ҳалийм**» ва «**рашид** (тўғри йўлни топиб олган) **кишисанда!**». (Худ: 87).

Ислом Нури

Улар бу сўзларни истеҳзо, камситиш ва мазах қилиб айтар эдилар.

Аллоҳнинг пайғамбари Мусо алайҳис-салом даъватига ҳам Бану Исроил масхаралаш ва истеҳзо қилиш билан жавоб берди. Аллоҳ таоло деди: «**Эсланг! Мусо ўз қавмига: «Оллоҳ бир сигир сўйишларингни буюрди», деганида, улар: «Устимиздан куляпсанми?»** — дедилар. (Мусо) деди: «**Ундай жоҳиллардан бўлиб қолишдан Оллоҳ паноҳ беришини сўрайман**». (Бақара: 67).

Ибн Атийя раҳимаҳуллоҳ Аллоҳ таолонинг: «**Ундай жоҳиллардан бўлиб қолишдан Оллоҳ паноҳ беришини сўрайман**» оятининг маъноси ҳақида: «У икки маънони ифодалайди деди:

Биринчиси: Аллоҳ таоло номидан истеҳзо билан хабар бериб жоҳил бўлишдан Аллоҳдан паноҳ сўраш.

Иккинчиси: Уларнинг Аллоҳ таоло номидан хабар бераётган одамга: «**Устимиздан куляпсанми?**», деб айтган сўзларида қилган жоҳилликларидек жоҳиллик қилишдан паноҳ сўраш».

Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламга келсак, У зот юракларни эзиб юборадиган масхара ва истеҳзоларга дуч келдилар. Маккий даврда мушрик араб қабилалари, Маданий даврда эса мунофиқ ва яхудийларнинг мазах ва истеҳзоларига йўлиқдилар. Аллоҳ таоло деди: «(Эй Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам), **қачон коғир бўлган кимсалар сизни кўрсалар** (бир-бирларига кўрсатиб): **Сизларнинг илоҳларингизни айблайдиган кимса мана шуми?,** (дэйишиб) масхара қиладилар, холос. Холбуки, уларнинг ўзлари Роббингиз эслатмаси — Куръондан юз ўгирувчилардир.» (Анбиё: 36)

Шайхулислом ибн Таймийя раҳимаҳуллоҳ деди: «Мушриклар — уларни ширкдан қайтарган пайтида Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи ва салламни истеҳзо қилдилар. Қалбларига ўрнашган ширкнинг улканлигидан, мушриклар, ўзларини тавҳид-яккахудодликка чорлаган пайғамбарларни ҳақорат қилиб, уларни пасткашлик, залолат ва телбалик билан доимо айблаб келганлар. Шунингдек, сиз уларга ўхшаган баъзи инсонларни ўзларида бўлган ширк сабабли тавҳидга даъват этаётган одамлар устидан кулаётганларини топасиз».

Аллоҳ таоло улар ҳақида шундай деди: «(Эй Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам), қачон улар сизни қўрсалар: «**Аллоҳ мана шуни Пайғамбар қилиб юбордими?! Агар сабр қилиб** (маҳкам турмаганимизда) ҳақиқатан, у бизларни олиҳаларимиздан оздираёзди-я», деб сизни масхара қиладилар. Яқинда азобни қўрган вақтларида ким йўлдан озганроқ эканини билиб оладилар.» (Фурқон: 41, 42)

Ибн Исҳоқ раҳимаҳуллоҳ деди: «Қурайшликларнинг Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ва Исломни қабул қилган одамларга нисбатан адовати шундай баҳтиқароликка олиб бордики, ичларидағи тентак одамларни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга қарши гиж-гижладилар. Улар Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламни ёлғончига чиқардилар, шоирлик, жодугарлик, фолбинлик ва телбалик билан айблаб озор бердилар. Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи ва саллам кунларнинг бирида Каъбани тавоф қилаётиб уларнинг олдидан ўтганларида баъзи сўзлар билан масхара қилдилар. Бундан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ғазабланганлари юзларида сезилди. Иккинчи марта ўтганларида ҳам масхара қилишди, учинчи марта ўтганларида ҳам бу иш такрорланганди, ул зот тўхтадилар ва: «Эй Қурайшликлар, сизлар мени эшитяпсизларми?!

Ислом Нури

Жоним қўлида бўлган Зотга қасам ичиб айтаманки, мен сизларга сўйиш-ўлимни олиб келдим»- дедилар. Унинг сўzlари одамларга шундай таъсир қилдики, улардан биронтаси бошини кўтаролмай қолди «.

Аллоҳ таоло уларнинг мазах ва истеҳзоларини қуидаги сўzlари билан таърифлади: **«Албатта кофир бўлган кимсалар эслатма-Қуръонни эшигтан вақтларида сизни кўзлари билан йиқитаёзадилар ва (Мухаммад) шак-шубҳасиз мажнундир, дерлар».** (Қалам: 51)

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг шариат ва суннатига чақираётган даъватчилар ҳам мазах ва истеҳзоларга дуч келадилар. Бу - Қиёмат кунига қадар давом этадиган ишдир.

Шунинг учун ҳам, истеҳзо тўсиғи (довони) баъзи даъватчиларга зарба берса, бошқаларининг жасоратини сусайтиради, бошқасини ортга чекинтириб, даъват майдонидан четлатади. Баъзиларни эса, ҳақдаги сабот, ислоҳотлар ва ботилга қарши кураш йўлида мустаҳкам давом этишини кучайтиради. Ислом Уммати охирги ҳолатдаги инсонларга муҳтождир. Бу (яъни, охирги ҳолат) Аллоҳнинг ҳақ динига қилинаётган даъватнинг озуқасидир. Чунки, бундай ҳолатнинг соҳиби пайғамбарлар ва расуллар сўzlарига мурожаат қилиб (юқорида айтиб ўтилганидек), ўзини уларнинг вориси эканига аниқ ишонч ҳосил қиласди. Ҳолбуки, пайғамбарлар эзгулик, тавҳидга чақириш, яхшиликка буюриб, ёмонликдан қайтариш ва фасодни таг-томири билан йўқ қилиш даъватини мерос қилиб қолдирганлар. Шунинг учун ҳам у, қалбига озор берсада, бу истеҳзо ва масхараларга эътибор бермайди ва озорларни Аллоҳ йўлига чорлаш мобайнида дуч келиниши лозим ва лобуд бўлган нарса эканини жуда яхши билади. Шунинг учун ҳам у қилган тижоратида аниқ фойда қилгандир.

Ислом Нури

- Нух алайҳиссалом қиссаси билан аллома ибн Касир раҳимаҳуллоҳнинг «Қисасул-анбиё» китобининг 1 / 74 саҳифасида муфассал танишишингиз мумкин. Мустафо Абдулвоҳид нашри.
- Ибн Касир раҳимаҳуллоҳ «Қисасул-анбиё», 1 / 341.
«ал-Муҳаррирул-важиз», 1 / 341.
- «Дақоикут-тафсир», 3/332; Доктор Мухаммад Жалид нашрга тайёрлаган.
- «ас-Сийра»: 1/308, 309. Қисқартиб олинди.